

Płonka-Syroka, Bożena

Konferencja Naukowa pt. "Problemy metodologiczne i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny"

Medycyna Nowożytna 1/2, 135-137

1994

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

velopment and Perspective i w zespole „European Psychiatry” – Bożena Urbanek z referatem pt. *Psychiatric Assistance in 19th-Century Poland*.

Kończąca obrady druga sesja plenarna poświęcona została roli epistemologii w psychiatrii. Wśród czterech referatów wyróżniały się ujęciem tematu wystąpienia prof. Thomasa Szasza nt. *The Philosophical Basis of Myth and Mental Illness* i Paula Hoffa *Evolutionary Naturalism and Psychiatry*.

Podsumowując trzeba stwierdzić, iż organizatorzy konferencji w ciągu czterech dni jej trwania dostarczyli uczestnikom maksimum wiadomości i informacji o aktualnym stanie badań nad dziejami psychiatrii światowej. Niestety, odczuwalnym mankamentem był brak publikacji treści referatów bądź ich skrótów. Pomimo najlepszej chęci uczestnicy konferencji nie byli w stanie brać udziału w kilku pracujących jednocześnie zespołach.

Bożena Płonka-Syroka

Warszawa

Konferencja Naukowa pt. *Problemy metodologiczne i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny*

W dniu 22 listopada 1993 roku odbyła się we Wrocławiu ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona problemom metodologii i metod badawczych w historii nauk przyrodniczych i medycyny. Głównym organizatorem konferencji była Pracownia Historii Nauk Medycznych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Przy organizacji współpracowali Sekcja Historii Kultury i Nauki Wrocławskiego Towarzystwa Miłośników Historii i Fundacja Humanitas et Scientia.

Obrady toczyły się w jednej z sal Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. W konferencji uczestniczyło 28 badaczy, reprezentujących takie ośrodki naukowe, jak Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań, Częstochowa, Wrocław oraz goście honorowi – przedstawiciele władz Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Medycznej we Wrocławiu, przewodniczący Oddziałów Wrocławskich Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji, Polskiego Towarzystwa Historycznego. Wygłoszono 6 przewidzianych programem referatów oraz 1 referat dodatkowy.

Wrocławska konferencja metodologiczna stanowi pierwszą z serii planowanych konferencji podejmujących problematykę z zakresu metodologii historii medycyny. Nawiązuje w swej genezie do organizowanych w latach 80-tych przez kierującą Pracownią Historii Nauk Medycznych IHNOiT PAN doc. Zofię Podgóorską-Klawe sesji warszawskich, które wykazały zainteresowanie środowiska naukowego tą problematyką oraz potrzebę tego typu spotkań.

W zamierzeniu organizatorów wrocławska konferencja metodologiczna przybliżyć miała podstawowe problemy stojące współcześnie przed historiografią nauki oraz umożliwić w dyskusji panelowej określenie pojawiającego się w latach 90. pola badań. Główny referat programowy wygłosił docent Stefan Zamecki z Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN w Warszawie (*Uwagi na temat historiografii dziedziny nauki*). Kolejni referenci – dr Tadeusz Srogosz z Zakładu Historii Medycyny Akademii Medycznej w Łodzi (*Tzw. teza Mertona i Kuhnowskie pojęcie dyscyplin baconowskich a historia medycyny*), dr Bożena Płonka-Syroka z Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN w Warszawie (*Ludwik Fleck (1896–1961) – mikrobiolog, prekursor nowoczesnej metodologii historii medycyny*), dr Jaromir Jeszke z Zakładu Historii Nauk Medycznych AM w Poznaniu (*Koncepcja T. S. Kuhna w polskiej historiografii nauki*), dr Wojciech Wrzosek z Instytutu Historii Uniwersytetu Poznańskiego (*Metafora jako kategoria epistemologiczna. Rozważania definicyjne*) i dr hab. Bogdan Rok z Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego (*Zagadnienie badań nad mentalnością społeczeństwa polskiego w czasach nowożytnych – próba charakterystyki metod badawczych*) – podjęli w swoich wystąpieniach szereg problemów, które zainicjowały żywą dyskusję. Jej osnową była ocena roli kontekstu społeczno-kulturowego w genezie nauk przyrodniczych – wytwarzania przez nie teorii i doktryn oraz uwarunkowań ich upowszechniania się w społeczności naukowej. Dodatkowy referat wygłosił ksiądz M. Niedziela z Krakowa, podejmując problematykę społecznego kontekstu kulturowego cudownych uzdrowień w okresie nowożytnym.

Przygotowane na konferencję metodologiczną wystąpienia zostaną opublikowane w czasopismach, takich jak „Medycyna Nowożytna. Studia nad Historią Medycyny”, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”, „Zagadnienia Naukoznawstwa”. Ukazały się drukiem streszczenia referatów, wydane przez IHNOiT PAN. Zainteresowanie środowiska przygotowaną przez IHNOiT PAN w Warszawie konferencją naukową podkreśliło integrującą i

inspirującą nowe badania rolę tej jedynej w kraju placówki w zakresie promowania tematyki historii nauki, także poza ośrodkiem stołecznym.

Zbigniew Domostawski

Jelenia Góra

Symposium pt. *Ból i Cierpienie*, Kraków 15–16 stycznia 1994 r.

Staraniem Katedry Historii Medycyny i Farmacji Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (kierownik: doc. dr hab. med. Zdzisław Gajda), Katedry Anestezjologii i Intensywnej Terapii CM UJ (kierownik: prof. dr hab. med. Marek Sych), Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii (przewodnicząca: dr med. Alicja Macheta) odbyło się w Krakowie w dniach 15 i 16 stycznia 1994 roku Symposium Naukowe na temat: *Ból i Cierpienie*.

W pierwszym dniu obrad, które odbywały się w Domu Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego przy ulicy Radziwiłłowskiej (dawna Reya) 4, uczestniczyło ponad sto osób. W okresie kryzysu, który nie ominął też życia społeczno-naukowego, również w zakresie frekwencji, a często i tematyki, temu spotkaniu towarzyszyło duże zainteresowanie środowiska.

We wprowadzeniu doc. Gajda podniósł, że samo cierpienie i ból stanowią problem ogólnoludzki, nakładając na społeczeństwo obowiązki pomocy. Jednym z głównych obowiązków zakonów i klasztorów jest właśnie niesienie ulgi chorym i pomocy w cierpieniu. W Krakowie od siedmiu wieków pielęgnowana jest w drugą niedzielę po Trzech Królach tradycja odpustu u Sióstr Duchaczek, których święto patronalne Jezusa Miłosiernego jest najstarszym obchodem odpustowym służby zdrowia. Odbywane przy tej okazji poprzednio skromne obchody, obecnie są połączone z Symposium naukowym. Doc. Gajda przytoczył zdanie Władysława Szumowskiego, że na chorobę nie można patrzeć li tylko ze strony somatycznej, ale również psychicznej. Stwierdził, że sam Dekalog jest zbiorem rad gwarantujących także zdrowie fizyczne i psychiczne.

Problematyka przedstawianych na Symposium referatów obejmowała kilka nurtów, takich jak tematyka historyczna, implikacje praktyczne, nie brakowało rozważań filozoficzno-religijnych, a nawet refleksji z dziedziny literatury i muzyki.